

MARKETING MĚSTSKÝCH PAMÁTKOVÝCH REZERVACÍ V ASPEKTU VYUŽITÍ V CESTOVNÍM RUCHU

Konference organizovaná
v rámci projektu 304021CJR9,
operačního programu 304000 - Interreg V-A
Slovenská republika-Česká republika 2014 – 2020,
**Na věčnou paměť, Kuffnerovi na Moravě a na
Slovensku.**

Č. Breclav

INTERREG V-A
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

**EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA**

SPOLOČNE BEZ HRANÍC

10.00 zahájení

10.10 Marketing produktů cestovního ruchu

– Martina Grůzová, ředitelka Centrály cestovního ruchu JmK

10.35 Třebíčská židovská čtvrť – místo setkávání

– Václav Prchal, vedoucí cestovního ruchu při Městském kulturním středisku v Třebíči

11.00 Mikulov – barokní perla v dynamice současnosti

– Mgr. Petra Korlaar, místostarostka Mikulova

11.25 Boskovická židovská čtvrť včera a dnes

- PhDr. Roman Malach, Ph.D., ředitel Muzeum Boskovicka

Přestávka na oběd

13.00 Plánovaná památková zóna v Sládkovičově

– Eva Sudová, Sládkovičovo

13.30 Židovská obřadní síň – dokončení památkové „židovské stezky“ v Břeclavi

– PhDr. Alena Káňová, Břeclav

Břeclav

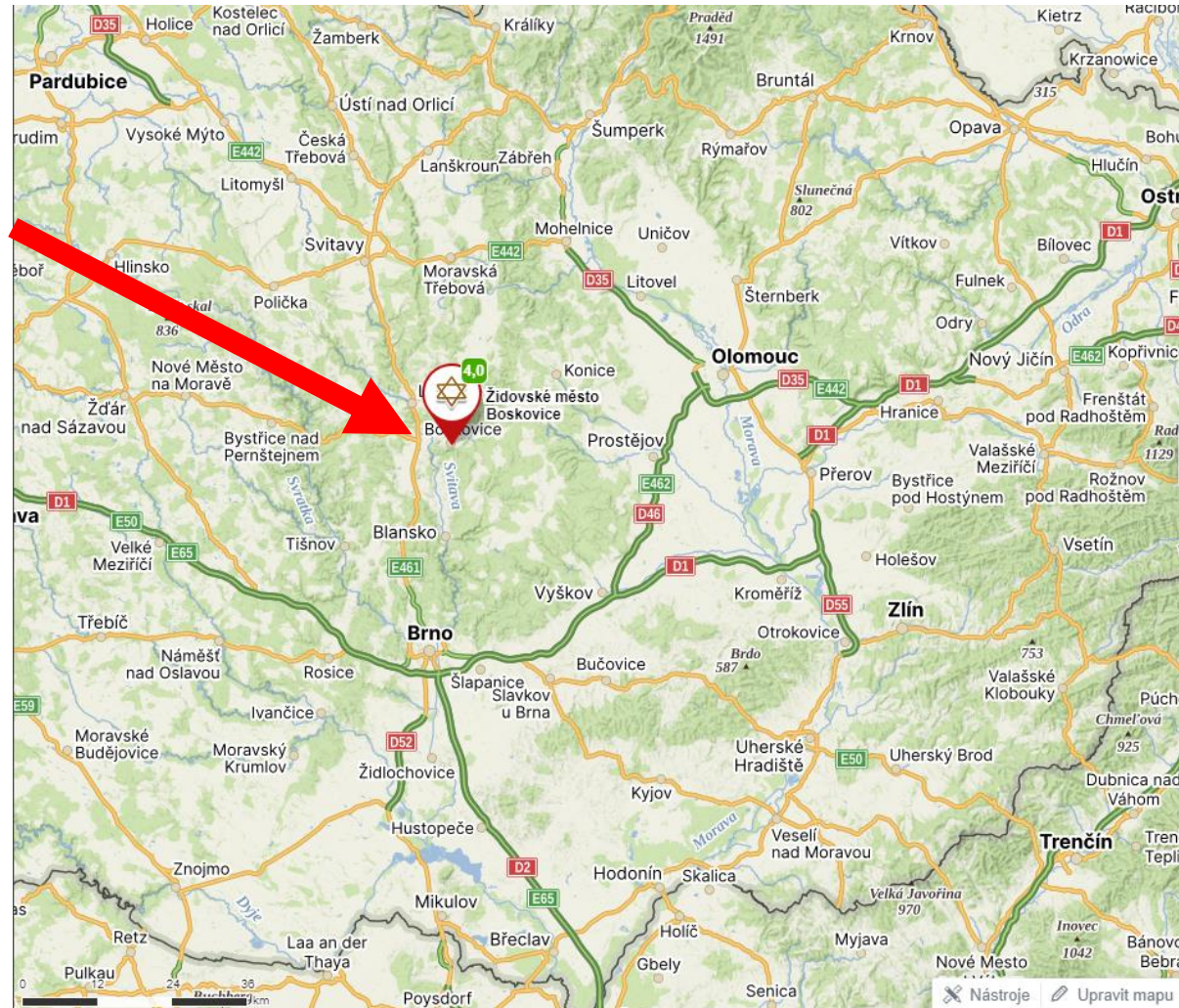
Boskovická židovská čtvrť včera a dnes

PhDr. Roman Malach PhD.
malach@muzeum-boskovicka.cz
malachroman@gmail.com

POLOHA

- Cca. 50 km Brno/OC

POLOHA

Historie – stručný exkurz

- Cca. 100 domů
- První zmínka 1539
- 1.pol. 18. stol cca. 1500 osob
- 1848 cca. 2000 osob
- 80.l. 19. stol cca. 300 rodin (familiarů)
- 20.stol. cca 500 osob;
- 14-15.3.1942 deportování do koncentračních táborů

Vývoj od 90. let 20. stol.

- Snaha o revitalizaci (v nějakém duchu)
- 90ky - vznik festivalu pro žid. čtvrť,
- 2003 Husí slavnosti
- uvědomění si dědictví
- iniciativa Klubu přátel Boskovic

Zprávy z regionálních novin z r. 1992 o žid. ghettu

Památková péče

(pokračování z minulého čísla)

Předkládáme vám odpovědi pana ředitele Bytové správy v Boskovicích Františka Drašara:

Proč OPBH dopustil, aby spadly domy U templu 4, 6, 8, a jak to bylo s rabinátem?

Bývalý Okresní podnik bytového hospodářství dostal do svého vlastnictví dům u Templu 4 - 6 rozhodnutím bývalého ONV o integraci státního bytového fondu v roce 1976. Již v této době se nacházel uvedený objekt v havarijním stavu, na základě čehož bylo uživatelům tohoto domu zrušeno užívací právo a byly jim poskytnuty náhradní byty. Jelikož se v té době

Kdo zadával projekt na rabinát, o němž jsme byli ujišťováni, že bude postaven jako replika a kdo tento dům projektoval?

Objednávku na projektovou dokumentaci zadání stavby a následné zpracování jednostupňového projektu podal bývalý OPBH Blansko u Okresního stavebního podniku Blansko. Na základě požadavku OPBH o budoucím využití objektu zpracoval projektant OSP ing. Skřipský zadání stavby, které konzultoval u Krajského střediska státní památkové péče v Brně. Po posouzení navrhovaného zadání KS SPPOP Brno vydalo písemné vyjádření s několika požadavky na fasádu domu

Židovské ghetto

PŘIJDOU BOSKOVICE O DALŠÍ DŮM ŽIDOVSKEHO GHETTA ?

Boskovická pastouška ?

Dům vedle synagogy - Traplova 6. Je v majetku města, jsou v něm tři byty 4. kategorie. Bez oprav postupně zchátral. Tak, že už nebylo možno byty v něm přidělovat. Posledním obyvatelem je "Bob" V., člověk, který zdevastoval jednopokojový byt v sídlišti Pod oborou.

Nákladem desítek tisíc korun musel být tento byt opraven do obyvatelné podoby. Byt na Traplově ulici uvedl ve velmi krátkém čase do takového stavu, že mu musela být zatlučena okna a byl mu přidělen další - po spolunájemkyni, kterou dobrými sousedskými styky

pravděpodobně vyděsil k smrti.

Tedy: jednomu a téměř člověku byly poté, co učinil předchozí neobyvatelnými, přiděleny v loňském roce tři byty.

26. ledna 1992 v 15 hodin 19 minut ohlásila boskovická policie boskovickým hasičům zahoření v domě Traplova 6. Podle zjištění vyšetřovatelů Požární ochrany Blansko v době od půlnoci do páté hodiny ranní si v objektu někdo zatopil, odešel a ponechal kamna svému osudu. Dřevěná podlaha, hromady matrací u kamen a odpovědnost návštěvníka udělaly své. Podle správce domu - Bytové správy Boskovice - je škoda minimální, statistické tabulky požární ochrany budou vykazovat v tzv. uchráněných hodnotách 80 tisíc korun.

Podle informace boskovické policie přespává v domě kde kdo. Dům je volně přístupný, kdo chce, přijde, zatopí si, přespí, odejde.

V RN poukazujeme na tento problém již podruhé. Znovu se ptáme: dovolíme "naším milým spoluobčanům", aby Boskovice přišly o další dům v židovském ghettu?

Jim

Památky židovského města v Boskovicih

Naučnou cestu boskovickým židovským městem připravil Klub přátel Boskovic, o.s.

Tato mapa byla zpracována podle plánů a fotografií z let 1930-1935. Mapa byla zpracována v rámci projektu "Připravujeme si památku" Boskovického ústředního židovského muzea v rámci projektu "Připravujeme si památku".

LEGENDA:

- hranice židovské čtvrti
- zastavěná plocha
- novostavba - dostavba prosklapy
- hranice lázeň
- významný objekt
- informační tabule
- informační tabule, u které se nachází

Informační brožuru můžete získat v informačním středisku na náměstí, v cestovních kancelářích, prodejních stáncích a v expozicích Muzea Boskovice. Die Broschüre mit Informationen erhältlich im Auskunftszentrum (Rathaus), in den Reisebüros und im Boskovitzer Museum. The brochure is available at the information center in the Masaryk's square, at travel agency and in the Museum of Boskovice.

Židé se v Boskovicích usazovali patrně už brzy po jejich vzniku. Z doby kolem roku 1343 existuje doklad o židu v Boskovicích, ale další doklady pocházejí až z 1. pol. 16. stol. Zřejmě teprve tehdy vznikla zde rozvinutá židovská obec, která čítala roku 1589 asi 145 členů ve 25 rodových domech. První úplné sčítání boskovické obce z roku 1727 udává počet židů 1531 (kromě dalších 147 bydlících židů, bydlících ve 38 rodových domech, 97 přistavbách a 40 chalupách na parcelách rodových domů). Další růst obyvatelstva byl zastaven vydáním zákona, který povoloval v Boskovicích pouze 326 židovských rodin. Maximum dosáhla židovská obec až po emancipaci roku 1857, kdy zde žilo 1810 židů, domovské právo zde mělo 2018 židů. Za 1. republiky zde žilo necelých 400 židů. Roku 1942 byli odvezeni spolu se židy z okolí do koncentračních táborů, z nichž se vrátilo jen 14 osob.

Uzavřené židovské město (ghetto) vzniklo až po roce 1727. Bylo odděleno dvěma bránami z poloviny 18. století (třetí vznikla po roce 1823) a několika řetězy. Zde stálo asi 100 domů rozdělených na 138 jednotek. Jejich vzhled poznamenaly četné požáry, zejména katastrofa 1. května 1823, kdy shořely dvě třetiny obce. Vývoj po deportaci židů způsobil další chátrání a likvidaci domů. Přesto z dnešních 79 domů je dvacet památkově chráněno spolu s dalšími objekty (kašna, masné krámy, brána). Bývalé ghetto je památkově chráněno jako výjimečný urbanistický celek, spolu s ghettom v Jemnici.

Židovská obec v Boskovicích byla jednou z největších na Moravě. Byla známá jako středisko významných talmudistů, kteří vyučovali na zdejší slavné ješivě, umístěné v tzv. synagóze minor. Nejslavnějším z nich byl Šmuel ha-levi Kolín, autor spisu Machcít ha-šekel, pohřbený na zdejší židovské hřbitově, třetím největším v České republice, který byl založen už v 16. století.

Roku 1850 vznikla samostatná politická obec Boskovice - židovské město. Význam židovské obce vyvrcholil roku 1851, kdy se zdejší rabin A. Plaček stal zemským rabínem na Moravě a byl jím až do smrti v r. 1884.

Zákonem z roku 1919 byl židovské město sloučeno s městem křesťanským.

Boskovičtí židé se živil zejména obchodem, ale v 19. století se stali zakladateli moderní průmyslové výroby. Zakládali továrny v Boskovicích (Eisler, Czaczko, Ticho), ale i v dalších obcích (Low Beer, Popper, Blach). Mnozí boskovičtí židé se prosadili jako vědci (zejména lékaři), talmudisté, spisovatelé, herci či zpěváci.

1. Židovská brána - kulturní památka č. 0405

Jedná dnos existující brána do bývalého ghetta. Její stavba byla dokončena 25. srpna 1753. Byla upravena v roce 1994 byla brána opatřena replikou starobylého svítidla, roku 1908 byly v bráně osazeny dva kovové sloupky, aby se ochránilo ke stávajícímu podkovitému bráně automobilů.

Poslední (vazební) oblouk zbyl patrně po původní bráně ve zdi panského pozemku, ke kterému byl přistavěn židovský dům už v 17. stol. Levý, rovněž zasedlý oblouk byl původně bránou za humna židovských domů z roku 1823. Byl zasažen roku 1926.

2. Obytný dům Plačkova 5 - kulturní památka č. 0385

Po požáru roku 1823 byl majitelem Salomonem Beumtem obnoven. Nová fasáda napodobuje v rustikalizované formě empírový styl tehdy navlého zámků v Boskovicích. Dům má okna v přízemí a patře prosvětlená s empírovými pilastami v nadpraží a parapetu nádojevo římsou. Pod okny prvního patra jsou parapetní zrcadla s ulomutými rohy a krakovským dokorem uprostřed (narušený vlnitým otvorem plynového topení z nové dílny). Dveře jsou silnicové na osu, v nadpraží empírové pilastice. Kovový hák je zbytkem držáku firemního štítu obuvnické firmy.

Sousední domy č. 1 a č. 3 jsou rovněž kulturními památkami. Vznikly rozdělením domu č. 79 na dvě části. Byly obnoveny po požáru roku 1823 a jejich fasáda byla obdobná jako na domě č. 5. Bohužel jejich památková hodnota byla zničena nechtěným zničením majitelů po roce 1970, kteří původní fasádu nahradili běžnou hřbitovním fasádou.

Dveře v prvním patře domu č. 9 vznikly rozdělením okna kvůli transportu nábytku, který neprošel úzkým schodištěm.

3. Obytný dům Plačkova č. 25

V minulosti tvořil jednotu s domem č. 27 (č. 69). Patří k nejstarším v ghettu. Jeho sklep je v renesančním slohu, nadzemní jádro domu je barokní. Byl obnoven po požáru roku 1823 Benediktem Fuchsem a dalšími třemi spoluzajáči. Koncem 19. století se sem přistěhoval z Vídně rituální řezník Fleischmann s rodinou. Jejich dcera Rosa chodila v Boskovicích do židovské školy a odešla do Vídně, kde se stala novinářkou. Tam se seznámila s Jiřím Dimitrovem, vedoucím bulharského dělnického hnutí, který za ní dožádal taje i do Boskovic. Po známém lipském procesu, na němž byl Dimitrov osvobozen z obvinění ze zaplacení říšského sněmu, se Rosa za Dimitrova provdala a žila v Sovětském svazu. Fleischmannova rodina se za ní odechovála. Syn Bernard F. bojoval jako dělostřelec ve Svobodové armádě.

1. Židovská brána - kulturní památka č. 0405
2. Obytný dům Plačkova 5 (dříve 78) kulturní památka č. 0385
3. Obytný dům Plačkova č. 25
4. Obytný dům Plačkova č. 6 - kulturní památka č. 0386
5. Obytný dům Plačkova 35 - kulturní památka č. 0391
6. Obytný dům Plačkova 12 - kulturní památka č. 0388
7. Rabínský dům Plačkova č. 45
8. Židovské masné krámy - kulturní památka č. 0406
9. Obytný dům U Vážné studny č. 7 - kulturní památka č. 0398
10. Obytný dům U Vážné studny č. 5 - kulturní památka č. 0397
11. Bývalá továrna - Velenova č. 3
12. Obytný dům Velenova č. 14
13. Obytný dům U Vážné studny č. 9
14. Obytný dům Bílkova č. 5 - kulturní památka č. 0378
15. Bývalý obecní dům a škola, Bílkova 7 - kulturní památka č. 0379
16. Obytný dům Bílkova 13 - kulturní památka č. 0380
17. Bývalé židovské lázně U Koupadel - kulturní památka č. 0394
18. Tovární budova U Koupadel č. 6 - kulturní památka č. 1393
19. Kašna - kulturní památka č. 0407
20. Obytný dům U Koupadel 3
21. Synagoga minor (bejt ha-mirdaš) - kulturní památka
22. Synagoga maior - kulturní památka č. 0377
23. „Palírna knížecí“ - Traplova 1
24. Dům „na cisařské“ („Kaiserhaus“), Zborovská 11 - kult. památka č. 0403
25. Obytný dům Zborovská 5
26. Brány do ghetta z „rynku“

Divoká revitalizace nectící zásady a historickou podobu

- Vydláždění (zámková na místo kočičích hlav)
- dvorní trakt křesťanského města
- zánik dominance synagogy
- dětské hřiště

Divoká revitalizace nectící zásady a historickou podobu

- Vydláždění (zámková na místo kočičích hlav)

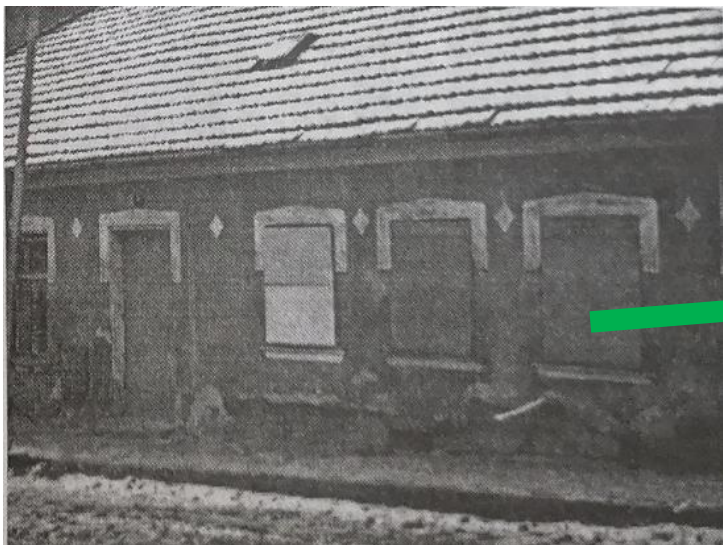
Divoká revitalizace nectící zásady a historickou podobu

- dvorní trakt křesťanského města

Divoká revitalizace nectící zásady a historickou podobu

- zánik dominance synagogy
- dětské hřiště

Uvědomění si dědictví architektonického bohatství

- peníze do fasád v památkové zóně
- intenzivní péče o stav řady domů
- opravy márnice na židovském hřbitově
- mapování náhrobků

Uvědomění si dědictví architektonického bohatství

Uvědomění si dědictví architektonického bohatství

- peníze do fasád v památkové zóně

Uvědomění si dědictví architektonického bohatství

- opravy márnice na židovském hřbitově

mapování hřbitova

Gymnázium Boskovice

Muzeum Boskovice

Židovský hřbitov

Židovské ghetto

Symoly židovského života

Překlady

Machcīt ha-Šekel

Mapování židovského hřbitova v Boskovicích. V únoru 2001 podalo Gymnázium Boskovice ve spolupráci s Muzeem Boskovicka a Gymnáziem v Bitterfeldu návrh na projekt, jehož cílem by bylo zmapování židovského hřbitova v Boskovicích. I přes velkou konkurenci nakonec Česko-německý fond budoucnosti projekt schválil a podpořil jej finanční částkou dvě stě padesát tisíc. Židovský hřbitov v Boskovicích patří k nejvýznamnějším moravským a středoevropským hřbitovům, který je však kvůli vlivům počasí, použití materiálů a bohužel i vandalismu ve velmi ubohém stavu. Proto je cílem projektu zdokumentovat náhrobky, dokud je co dokumentovat. Stav hřbitova se rok od roku horší a toto je jedna z posledních možností, jak tato data získat. Projekt se nazývá Machcīt ha-Šekel podle pseudonymu rabína Samuela ha-Levi Kolina, který je na boskovickém hřbitovu pochován. Bohužel nikteré z více než třech tisíc náhrobků byly ve velmi špatném stavu. Celá řada jich byla převrácená a sebemenší manipulace s nimi by znamenala jejich totální zničení. Na celou akci dohlížel pan Jaroslav Achab Haidler z Ústí nad Labem, který nám osvětlil základy hebrejštiny, vypomáhal s překlady náhrobků a účastnil se prací v terénu.

Židovský hřbitov

Polohová mapa hřbitova

Brána hřbitova se právě otvírá.

To se zbylo z měnice.

fotky z celého hřbitova

kulturní život - aktivity

- synagoga (opravy + provoz od 90. let)
- Židovský dům (s expozicí od r. 2014)
- programy pro školy (pomoc specialistů)
- celoroční edukační a kulturní aktivity spojené s připomínkou židovské komunity (ale i téma nežidovská... „otvírání čtvrti programem všem“)
- pravidelné pietní místo stolpersteiny; památka odsunu, aj.
- koncerty v synagoze
- umění "v exteriéru" (hlavně po dobu festivalu)

MUZEUM REGIONU BOSKOVICKA

**Vás zve na setkání k připomínce
odsunu Židů z Boskovic**

14. 3. 2019

17.00 uvedení knihy

**Yeheskel ISIDOR REICH
ze vzpomínek Evy Morris**

**v budově rezidence, Hradní 1
hudební doprovod manželé Irena a Vojtěch Havlovi**

18.00 vzpomínková akce

**na náměstí U Vážné studny
průvod na vlakové nádraží**

jihom**oravský kraj**

... památce 458 židovských občanů
Boskovic a okolních obcí
deportovaných z tohoto nádraží
ve dnech 14. a 15. března 1942

Tento památník byla věnována
za podpory občanských sdružení
Orel jednota Boskovice
Sankovské mg. Jaromír Vláček
Jihomoravský kraj

Čtení jmen obětí holocaustu Jom ha-šoa 2021

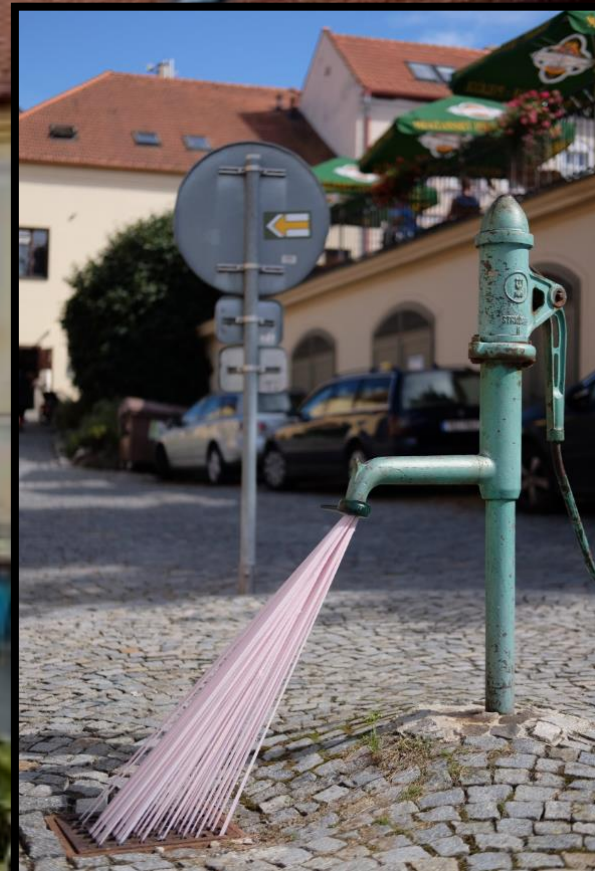

AŤ ŽIJE
UKRAJINA!!!

BĚŽ DOM
IVANE
ČEKÁ TĚ NATÁŠA

Festival Boskovice

synagoga: výstavy, koncerty, bohoslužby

synagoga: výstavy, koncerty, bohoslužby

 MUZEUM
REGIONU
BOSKOVICKA

Muzeum regionu Boskovicka
Vás zve do synagogy na

DĚTSKÉ DIVADLO

FEIGEL

Hrají a zpívají
Matyáš Neuwirth
herec Martin Sochor
a děti ze Židovské obce v Praze

“O KRÁLOVNĚ ESTER Z PERSIE”
14. 6. 2016 v 11.30 a 16.30 h.

Vstupné: 30 Kč,-
Hudební doprovod na harfu
Pavla Vondráčková
Scénář a režie
Vida Neuwirthová (nosatá princezna z pohádky Tři veteráni)

 MUZEUM REGIONU BOSKOVICKA
Vás zve na přednášku Marie Wetterové

**CO SE STALO
S MAJETKEM ŽIDŮ
PO VÁLCE?**

6. 6. 2023 od 17 h
Židovský obecní dům
Bílková 7, Boskovice

10 let
Muzeum regionu Boskovicka
Jihomoravský kraj
NADAČNÍ FOND OBĚTEM
VÝTOČKA
FOUNDATION FOR
PERSECUTED PEOPLE

Jan Matěj Rak

synagoga
Boskovice

pátek
11.8.2023
od 19:00

vstupné
dobrovolné

Muzeum regionu
Boskovicka
Jihomoravský kraj

Profilý jazzmenů a kapel

**V boskovické synagoze ožil němý
Golem hudbou**

Jan Hocek © 29.10.2019

Kulturní život – kdo, co?

- muzeum programy
- TIC - průvody skupin
- čajovna, kavárna, restaurace, vinárna, stylový antikvariát, minigalerie Zwicker
- Město a obyvatelé
 - hrdost ale pohodlnost např. parkování
- školy - výchova mladých vztah k bosk. žid. dědictví
 - Gymnázium (edukační projekty) ZUŠ (spolupráce na pietních akcích)
- nedostatek ubytování pro turisty (výletníci z Brna)
- návštěvníci ze zahraničí (USA, Izrael...)

S HVĚZDIČKOU

KONCERTY

S HVĚZDIČKOU

Boskovice

2020

13.června, synagoga

Jiří Šindler & Martin Brunner

Kytara a flétna v rukou renoméovaných mistrů, prolínání žánrů, přístupů a nálad. Emotivní procházka krajinami jazzu, rocku, latiny, swingu i klezmeru...

2. - 5. července,

synagoga, Židovský obecní dům, Bílkova 7

Festival Boskovice 2020

Bohatý hudební program

(Akce UNIJAZZu Brno a UNIJAZZu Boskovice)

30. července, 17:00, Prostor, Hradní 3

Aaron Capland, pilot americké avantgardy

Americká židovská vážná hudba 20. století
Hudební exkurze Jana Hocka

27.srpna, 17:00, Židovský obecní dům, Bílkova 7

Tanec a hudba - radost i smutek

Vernisáž výstavy fotografií Jindřicha Buxbauma
(výstava potrvá do 31.10.2020)

19.září, 19:00, synagoga

Capello

Cimbálová muzika s repertoárem židovských písní, ale i duchovní hudby a moravského folklóru. Pradávné písně s překvapivou hloubkou a sugestivností.

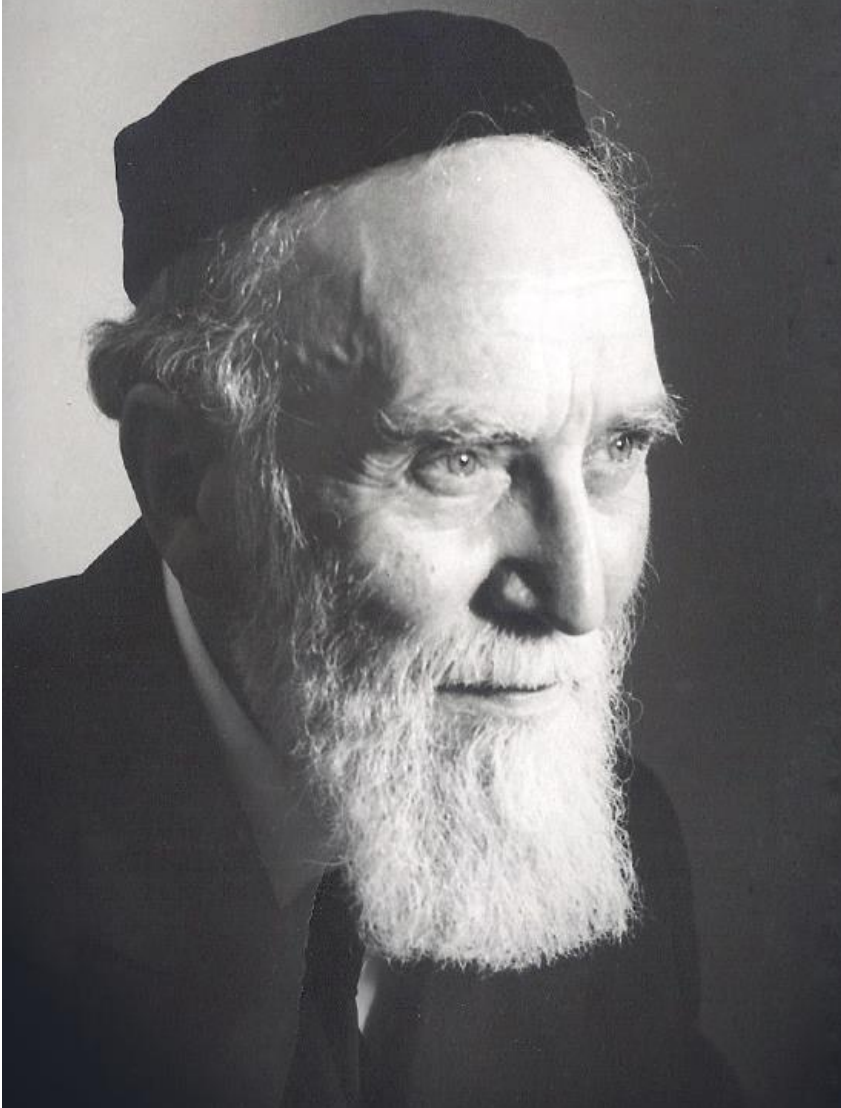
Změna programu vyhrazena.

Kontakt, info: www.facebook.com/muzeumboskovicka

www.muzeum-boskovicka.cz/

foto Michal Sýkora

**RABBI DR. YEHESKEL
ISIDOR REICH**

Eva Morris

Děkuji Vám za pozornost

PhDr. Roman Malach PhD.
malach@muzeum-boskovicka.cz
malachroman@gmail.com